

FREDRIKSTAD INTERNASJONALE SKOLE FRIS

GLEMEN SYKEHJEM UNDERVISNINGSSYKEHJEMMET I ØSTFOLD

PROSJEKTRAPPORT 2010

OPPLÆRING I NORSK SPRÅK OG KULTUR FOR MINORITETSSPRÅKLIGE SOM ØNSKER ARBEID OG/ELLER UTDANNING INNEN HELSEFAG. (NOR-KUL)

PROSJEKT.

OPPLÆRING I NORSK SPRÅK OG KULTUR FOR MINORITETSSPRÅKLIGE SOM ØNSKER ARBEID OG/ELLER UTDANNING INNEN HELSEFAG. (NOR-KUL).

INNHold:

A	PROSJEKTETS NAVN OG PLASSERING	s. 4
B	ANSVARLIG FOR PROSJEKTET	s. 4
C	FOKUSOMRÅDER	s. 5
D	BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	
	a) Historie	s. 5
	b) Landets utfordringer og ønsker	s. 5
	c) Kommunens utfordringer	s. 6
	d) Individuelle utfordringer	s. 6
	e) Aktuell problemstilling	s. 6
E	MÅLGRUPPE	s. 7
F	MÅL	
	a) Effektmål	s. 8
	b) Objektmål	s. 8
G	TILTAK	s. 9
H	FAGLIG INNHold	
	a) Norsk med samfunnskunnskap	s. 9
	b) Helsenorsk og kultur	s. 10
	c) Praksis i sykehjem	s. 10
F	TID	s. 10
G	ORGANISERING	
	a) Generelt	s. 10
	b) Praksis	s. 11
	c) Teori	s. 11
	d) Samarbeid	s. 11
H	ØKONOMI	
	a) Totale kostnader	s. 12
	b) Finansiering	s. 12
	c) Deltagernes økonomi	s. 12
I	BUDSJETT	s. 12
J	GJENNOMFØRING	s. 13
K	VURDERINGER	
	a) Måloppnåelse	s. 14
	b) Generelle vurderinger	s. 14

L	ERFARINGER	s. 14
M	OPPSUMMERING	s. 14
N	KONKLUSJON	s. 15
O	DOKUMENTASON	s. 16
P	VEDLEGG	s. 16

A PROSJEKTETS NAVN OG PLASSERING.

Prosjektnavn: Opplæring i norsk språk og kultur for minoritetsspråklige som ønsker arbeid og/eller utdanning innen helsefag.

Kortnavn: NOR-KUL

Finansiering: Fredrikstad kommune
NAV - Individstøtte
IMDI - Ny sjanse

Tidsperiode: august 2009 til juni 2011

Plassering: Fredrikstad Internasjonale skole (FRIS)
Glemmen sykehjem Undervisningssykehjemmet i Østfold (USH)
Fredrikstad kommune

B ANSVARLIG FOR PROSJEKTET.

Prosjektansvarlig: Anders Gjermundsen, Lærer Fredrikstad Internasjonale skole.

Ansvarlig virksomhet: Fredrikstad Internasjonale skole.

Overordnet ansvar: Fredrikstad kommune

Styringsgruppe:	Prosjektleder / Lærer FRIS Rektor FRIS Virksomhetsleder Glemmen sykehjem Seksjonsleder NAV Virksomhetsleder Fjeldberg Sykehjem	Anders Gjermundsen Sverre Hervik Birgitte Skauen Kopperud Roy Larsen Leif Nybøle
-----------------	--	--

Prosjektgruppe:	Prosjektleder / Lærer FRIS Prosjektleder USH Glemmen sykehjem Lærer FRIS Avd. sykepleier Glemmen sykehjem NAV – Ny sjanse Avd. sykepleier Fjeldberg sykehjem	Anders Gjermundsen Elisabeth Østensvik? Anne Apenes Vibeke Ibsen Lars Øyvind Holm Lene Kaaber
-----------------	---	--

Referansegruppe:	Ansatt Glemmen sykehjem Ansatt Fjeldberg sykehjem Ansatt Glemmen sykehjem Ansatt Fjeldberg sykehjem Deltager i prosjektet Deltager i prosjektet	Ruth Helene Pettersen Brit Skafle Noemi Tapiador Elin Munch Nadifo Isman Hashi Maryan Abdi Jimaale
------------------	--	---

C FOKUSOMRÅDER.

Fokus i prosjektet er å gi deltagerne et grunnlag for arbeid og studier gjennom undervisning og praktisk arbeid. Dette gjøres med praksis i sykehjem og undervisning i norsk med temaer fra helse og kultur.

D BAKGRUNN FOR PROSJEKTET.

a) HISTORIE

Fredrikstad kommune har hatt språkpraksis i sykehjem, i litt ulike former, i over 8 år. Det startet med "Integrert yrkes- og språkopplæring for minoritetsspråklige kvinner, med fokus på et fremtidig yrke i helsesektoren" (Fredrikstad kommune, Prosjektrapport, 14.06.2003). Dette var et delprosjekt av prosjektet "Undervisningssykehjem" som var et samarbeid mellom høyskole, kommune og arbeidsmarkedsetaten. Prosjektet ble videreført som et fast tiltak i kommunen i 2002 med mindre justeringer. I 2004 hadde kommunen i samarbeid med arbeidsmarkedsetaten prosjektet "Grunnkurs helse- og sosialfag for minoritetsspråklige" (Fredrikstad Internasjonale skole. Evaluering av årskurs i grunnkurs helse og sosialfag med sykehjemspraksis 13.06.2005) og i 2006-2007 hadde kommunen i samarbeid med IMDI det 2 årige prosjektet "Språkpraksis i sykehjem for innvandrere" (Fredrikstad Internasjonale skole. Prosjektrapport, Språkpraksis i sykehjem for innvandrere, 2006/2007),. Fra å være et språk og arbeidstiltak har ordningen blitt endret til et rent språktiltak. Språkpraksis i sykehjem har hele tiden vært administrert av Fredrikstad Internasjonale skole (FRIS), men vært lokalisert til og i nært samarbeid med Glemmen sykehjem - Undervisningssykehjem i Østfold (USH)

b) LANDETS UTFORDRINGER OG ØNSKER.

Introduksjonsloven (Lov 4. Juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere. Det konglige kommunal- og regionaldepartement) understreker hvor viktig bruk av språk- og arbeidspraksis er og at det skal brukes for å bedre språkferdighetene og benyttes som et pedagogisk verktøy. Integrering av innvandrere i det norske samfunn er i stor grad avhengig av språkkunnskaper og tilgangen på lønnet arbeid. De som ikke kommer inn under Introduksjonsloven kan bl.a. få tilbud gjennom kvalifiseringstiltaket Ny sjanse. Vår erfaring med bruk av språk- og arbeidspraksis i sykehjem er meget gode og mange deltagere kommer over i lønnet arbeid og/eller videre utdanning. Statistikk fra lignende tiltak viser det samme (IMDI-rapport 10-2007. Det lønner seg).

En hovedmålsetting i norsk innvandringspolitikk (Introduksjonsloven) er at innvandrere så raskt som mulig skal bli selvhjulpne. Integrering av innvandrere i det norske samfunn er i stor grad avhengig av norske språkkunnskaper.

Opplæringsplanen i norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere understreker betydningen av å legge til rette for en sirkulær tenkning omkring opplæring og kvalifisering. Dette innebærer blant annet i langt større grad enn tidligere å benytte seg av andre læringsarenaer enn klasserommet.

Det norske helsevesenet møter i framtiden nye utfordringer med bakgrunn i at andelen eldre i befolkningen øker betydelig. Dette gjelder spesielt gruppen av de eldste gamle (over 80 år). Innvandrere vil også utgjøre en større og større andel av de som trenger hjelp.

Det har vært en gradvis synkende interesse for arbeid innen omsorgsyrkene. Denne situasjonen kombinert med lavere befolkningsandel i yrkesaktiv alder, krever nye rekrutteringstiltak rettet mot omsorgsyrkene.

Ansatte med en variert språk- og kulturkunnskap vil være en ressurs når vi i Norge i tiden fremover vil få flere hjelpetrengende eldre med innvandrerbakgrunn.

c) **KOMMUNENS UTFORDRINGER.**

Kommunens hovedutfordringer på området er å integrere innvandrere og rekruttere arbeidskraft.

Et vellykket opplæringstilbud utenfor klasserommet for innvandrere i Fredrikstad forutsetter et nært samarbeid med ulike virksomheter som Fredrikstad internasjonale skole, Glemmen sykehjem, de andre sykehjemmene i kommunen, Flyktingtjenesten, NAV-arbeid, Videregående skole o.a..

Kommunen legger avgjørende vekt på utvikling av metoder for tilegnelse av kunnskap på flere områder som for eksempel i dette tiltaket med kombinasjon norsk språk, norsk kultur og utplassering i arbeidslivet.

Tiltaket "Språkpraksis i sykehjem for innvandrere i Fredrikstad kommune" har hatt som mål å bidra til å bedre forholdene som er nevnt ovenfor. En målrettet språk- og yrkesopplæring med etterfølgende stilling i helsevesenet, vil øke muligheten for at den enkelte innvandrere kan få et godt liv i Norge og samtidig rekruttere til yrker hvor behovet for nyrekruttering er stort. Dette grunnlaget kan for enkelte erverves på kort sikt når de nødvendige språkkunnskaper er oppnådd. Norsk kunnskapene har ofte vært hovedhindringen for å videreutvikle kompetanse og bli dyktigere i arbeidet.

For andre som mangler den kompetanse som kreves for å starte en helsefagutdanning, kan en studie- eller skoleplass oppnås gjennom vurdering av realkompetanse. Dette vil sannsynligvis kreve flere år med yrkespraksis og forutsetter at stillinger for ufaglærte er tilgjengelig.

Avdelingene kan avlastes for enkelte oppgaver eller få gjort oppgaver det ellers sjelden blir tid til ved at deltakerne etter hvert kan utføre mer selvstendige arbeidsoppgaver.

Kursdeltagerne kan også knyttes opp mot frivillighetsarbeidet som gjøres på sykehjemmene. På den måten kan tiltak som iverksettes på frivillig basis bli mer stabile.

d) **INDIVIDUELLE UTFORDRINGER.**

De største utfordringer innvandrere står over for er at de skal lære seg norsk, skaffe seg utdanning, få jobb og bli en integrert del av samfunnet.

Mange minoritetsspråklige har problemer med å få jobb eller greie seg i en yrkesutdanning. Samtidig sliter helsevesenet med å skaffe nok kvalifiserte vikarer og den viktigste kvaliteten er språket. Denne kombinasjonen gjør språk- og yrkesopplæring i sykehjem ekstra aktuell-

e) **AKTUELL PROBLEMSTILLING**

FRIS har fått en forespørsel fra NAV om det er tiltak skolen kan bidra med for å få folk i arbeid og da spesielt innvandrere hvor språk er en av barrierene fordi om Norskprøve er avlagt.

3 av sykehjemmene i Fredrikstad har uavhengig av hverandre kommet med henvendelse til FRIS med forespørsel om vi kan bidra med opplæring av innvandrere i norsk kultur.

Språk

Vi har gjennom vårt arbeid med minoritetsspråklige erfart at selv om Norskprøve 2 eller 3 er bestått betyr ikke det at språket er godt nok for å arbeide i det norske helsevesenet. Selv om norskkunnskapene på et tidspunkt har vært gode nok har vi

erfaring for at dette kan endre seg over tid ved at enkelte bare snakker morsmål når de ikke er i arbeid. Noen har for eksempel hatt sommerjobb og fungert bra, men kommet tilbake noen måneder senere med mangelfulle norskkunnskaper.

Kultur

Flere og flere innvandrere arbeider i helsevesenet og ingenting tyder på at denne utviklingen vil endre seg. Med flere minoritetsspråklige i arbeid har vi sett at det mangler kunnskaper om norsk kultur. For eksempel på områder som:

-Mat.

Det kan oppstå problemer med hvordan spesiell norsk mat skal serveres dersom det bare er innvandrere på jobb. (Hvordan serveres for eksempel terteskjell med fiskepudding og reker i hvit saus?).

-Høytider.

Vi har ofte sett at innvandrere mangler kunnskap om hvordan de ulike høytids- og helligdager feires i Norge. Her er gjensidig respekt viktig for at det ikke skal oppstå problemer.

-Bistand.

I vår kultur og i vårt helsevesen er det innarbeidet at den beste formen for hjelp er "hjelp til selvhjelp". I mange andre kulturer er man opplært til at dess mer hjelp dess bedre. Det vil si at hvis man hjelper mye er man flink. Hjelper man bare det helt nødvendige for at brukeren skal greie seg selv er man ikke så flink.

E MÅLGRUPPE.

Tiltaket retter seg mot minoritetsspråklige uten fast arbeid

- Innvandrere som deltar i eller har deltatt i introduksjonsordningen.
- Minoritetsspråklige voksne som ønsker å arbeide innen helse- og omsorgssektoren og / eller ønsker å kvalifisere seg for arbeid innen helse- og omsorgssektoren ved å gjennomføre kompetansegivende studier. De aktuelle deltagerne trenger ingen formell helsefaglig utdanning fra hjemlandet.
- Deltagere som ikke har tatt språkprøve bør beherske norsk såpass godt at det vil være mulig for dem å ta "Norskprøven" i løpet av tiltaksperioden.
- Deltagere som NAV og/eller sosialtjenesten mener bør delta i kvalifiseringstilbudet Ny sjanse.

Fredrikstad internasjonale skole har oversikt over elevene og hvem som kan profitere på en annen læringsarena eller har problemer med klasserommet som lærearena.

Det vil bli utviklet informasjonsmaterieell for språk- og arbeidspraksis som Fredrikstad internasjonale skole har tilbud om. Aktuelle deltagerne meldes til rådgiver eller direkte til de ansvarlige for språkpraksis. Flykningstjenesten, Sosialtjenesten og NAV vil være viktige samarbeidspartnere for rekruttering av deltagerne.

Tiltaket kan i forhold til interesse legges inn i den enkelte flyktnings individuelle plan og være en del av forutsetningen for å få introduksjonsstønad eller annen økonomisk bistand. Aktuelle deltagerne intervjues av leder for prosjektet for å vurdere den enkeltes egnethet og for å få en forholdsvis homogen gruppe. Både menn og kvinner er aktuelle deltagerne.

F MÅL.

a) Effektmål

Deltager

Tiltaket tar primært sikte på å gi den enkelte innvandrere innpass i arbeidsmarkedet eller et grunnlag for å starte kompetansegivende helsefagutdanning på ulike nivåer (helsefagarbeider, hjelpepleier, sykepleier o.a.).

Målet med tiltaket er å gi deltagerne norskspråklig kompetanse, økt forståelse og kunnskap om norsk kultur og motivasjon til å starte en kompetansegivende helsefaglig utdanning eller kunnskaper, ferdigheter og holdninger påkrevet for å kunne arbeide som assistent ved for eksempel et sykehjem.

Et økt antall innvandrere har kommet i jobb eller startet på helsefagutdanning.

Tilbudet skal gi mulighet for en fast tilknytning til arbeidsmarkedet og derigjennom mulighet til økonomisk uavhengighet.

Organiseringen av tilbudet gir gruppetilhørighet som kan gi et sosialt nettverk hvor det gis mulighet for å dele erfaringer med andre i lignende situasjon.

Sykehjem

Tiltaket skal gi de ansatte på sykehjemmet mulighet til å tilegne seg erfaring i å samarbeide med minoritetsspråklige. Beboere og pårørende får erfaring med arbeidstakere med utenlandsk bakgrunn.

Det vil igjen føre til flere ansatte i helse- og sosialsektoren med forskjellig språk- og kulturbakgrunn, noe som kan medvirke til et øket mangfold og et mer tolerant og utviklende arbeidsmiljø.

Kvaliteten på vikarer er bedret både med hensyn til språk og kulturforståelse. Mangfold kan øke virksomhetens fleksibilitet, evne til nyskaping og tilpasning til nye utfordringer.

Kommune

Det skal rekruttere innvandrere til omsorgsykker og til yrkesfaglige studier.

Rekrutteringen av vikarer med og uten fagutdanning er bedret slik at det kommunale helsevesenet lettere kan dekke sine vikarbehov.

Det utvikles nye samarbeidsformer mellom utdanning og praksis gjennom denne type tiltak.

Tiltaket vil også kunne være med på å gi svar på om en fremgangsmåte med å integrere språk- og yrkesutdanning av minoritetsspråklige kan være anvendelig også i andre deler av yrkeslivet.

b) Objektmål

Deltager

- 50 % av deltagerne i prosjektet har fortsatt med helsefagutdanning.
- 75 % er kvalifiserte / benyttede vikarer.
- 100 % skal ha tatt minimum Norskprøve 2.

Sykehjem

- Bruken av minoritetsspråklige vikarer er øket.

Kommune

- Flere minoritetsspråklige er blitt økonomisk uavhengige.

G TILTAK.

Prosjektet organiseres som en språk- og arbeidspraksis.

Tiltaket er arbeids- og språkopplæring i praktisk arbeid. Hensikten med tiltaket er å gi deltagerne kunnskap om helsevesenet og norsk kultur samtidig som de lærer norsk ved praktisk bruk.

Vi starter med 3 - 4 uker med teori knyttet til norskopplæring (helsenorsk) og temaer om kultur. Etter disse ukene skal det være praksis i sykehjem 3 dager i uken og teoretisk undervisning 2 dager i uken.

Dette tiltaket er utarbeidet med bakgrunn i de samfunnsmessige utfordringer som ligger i integrering av innvandrere i det norske samfunn. Det er lagt til grunn at norske språkkunnskaper og lønnet arbeid er essensielt for å løse disse utfordringene. Hovedprinsippet for organiseringen av tiltaket er at arbeidstrening og språkopplæring gis integrert.

Tiltaket har tre hovedelementer, språkopplæring, norsk kultur og praktisk trening til et framtidig yrke i helsevesenet. Det overordnede pedagogiske prinsippet er at dette foregår i en integrert helhet og følger undervisningsprinsippene MAKVIS (motivasjon, aktivisering, konkretisering, variasjon, individualisering, samarbeid).

Tiltaket skal gi innvandrere et opplæringstilbud i tråd med medbrakt kompetanse, framtidig ønske om arbeid, ferdigheter og kunnskaper som kan bidra til å styrke deres grunnlag for et meningsfylt, selvstendig og samfunnsaktivt liv i Norge.

H FAGLIG INNHOLD

a) NORSK MED SAMFUNNSKUNNSKAP.

Opplæringen bygger på hovedprinsippene i "Opplæringsplan i norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere" (Læreplan for grunnskole, videregående opplæring og voksenopplæring, generell del. Metodisk veiledning – Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere). Kurset har to hovedelementer, språkopplæring og praktisk trening til et framtidig yrke i helsevesenet. Det overordnede pedagogiske prinsippet er at dette foregår i en integrert helhet. Opplæringen vil være underlagt den gjeldende rammeplanen for undervisning av minoritetsspråklige voksne.

Undervisningsprinsippene som legges til grunn i tilbudet er MAKVIS (motivering, aktivisering, konkretisering, variasjon, individualisering, samarbeid).

Undervisningsprinsippene gjennomføres ved bruk av bl.a. følgende opplæringsmetoder:

- Utarbeide individuelle opplæringsplaner (dette kan være en del av "Individuell plan").
- Deltagersentrert dialog.
- Differensiering og individualisering.
- Norskopplæringen tilpasses den enkeltes nivå.
- Relevant og realistisk målsetning ut i fra den enkeltes yrkesønsker / utdanningsønsker og forutsener.
- Teoretisk innføring i helsenorsk og samfunnsfag med vekt på dialog.
- Temaundervisning om norsk kultur.
- Observasjon i praksis.

- Aktiv deltagelse i praksis med muntlig og skriftlig forberedelse og etterarbeid.

b) HELSENORSK OG NORSK KULTUR

Viktige temaer som både danner grunnlag for den teoretiske innføringen og samtidig knyttes til språkopplæringen:

- Norskspråklige emner.
- Det norske helsevesenets oppbygging.
- De ulike yrkesgruppers ansvar og funksjon.
- Hva innebærer det å være gammel og hjelpetrengende?
- Arbeidsplassen: Lokalene, tjenesten, arbeidsoppgavene, arbeidstiden.
- Norsk kultur og tradisjoner knyttet til det å være hjelpetrengende.
- Arbeidsutstyret: Hjelpemidler, teknisk utstyr og programvare til data.
- Helse- og samfunnsfaglige temaer.
- Førstehjelp.

Den mest effektive språklæring for denne gruppen, når målet er et fremtidig yrke i helsevesenet, vil være å arbeide i et miljø som er planlagt å bli vedkommendes fremtidige arbeidsfelt.

c) PRAKSIS I SYKEHJEM.

Hovedprinsippet for organiseringen av tiltaket er at arbeidstrening / praksis og språkopplæring gis integrert. I løpet av skoleåret vil vektlegging av praksis gradvis øke slik at andelen praksis blir klart størst ved kurssets slutt.

Praktiske ferdigheter med vekt på:

- Deltagelse og trening i situasjoner knyttet til dekking av grunnleggende behov.
- Stell og pleie.
- Kommunikasjon.

F TID.

For å få full effekt av prosjektet bør det vare i to år med inntak av nye brukere i august og januar. For den enkelte bruker varer kurset et halvt år, men kan ved behov utvides til et år.

G ORGANISERING

a) GENERELT.

Prosjektet er organisert som en klasse ved Fredrikstad Internasjonale skole og deltagerne er registrert eller registreres som elever. Klassen har all undervisning på Glemmen sykehjem som også er base for prosjektet. Tiltaket gjøres i nært samarbeid med flykningstjenesten i kommunen og forutsetter et samarbeid med NAV-arbeid.

Dette tiltaket skal, i henhold til Introduksjonsloven og kvalifiseringstiltaket Ny sjanse, styrke innvanderes mulighet for deltagelse i yrkes- og samfunnslivet og deres økonomiske selvstendighet.

Språk- og arbeidspraksis er et alternativ til annen opplæring og er en forberedelse til arbeid og/eller utdanning. Prosjektet er en kombinert teoretisk og praktisk opplæring. Prosjektet vil til enhver tid kunne ha et tilbud til 15 deltagere.

b) PRAKSIS.

Praksis skal deltagerne ha på sykehjemmene i Fredrikstad kommune med Glemmen sykehjem som hovedpraksissted. Elevene har 3 praksisdager pr. uke a 7,5 time. Valg av praksissted gjøres ut fra erfaring med den enkelte avdeling og hvor deltageren bor. Av de 10 sykehjemmene i Fredrikstad har de fleste vært benyttet tidligere.

c) TEORI.

All undervisning foregår på Glemmen sykehjem hvor kursleder har kontor og disponerer undervisningsrom. Alle nye deltagere for en teoretisk innføring i 4 uker med undervisning 6 timer pr. dag mandag til fredag.

Det overordnede pedagogiske prinsippet er at opplæringen foregår i en integrert helhet. Opplæringen vil være underlagt den gjeldende rammeplanen for undervisning av minoritetsspråklige voksne.

Hovedprinsippet for organiseringen av kurset er at arbeidstrening / praksis og norsk- / kultur- / helsenorskopplæring gis integrert. I løpet av kursperioden vil vektlegging av praksis gradvis øke slik at andelen praksis blir klart størst ved kursets slutt.

Undervisningsprinsippene som legges til grunn i tilbudet er MAKVIS (motivering, aktivisering, konkretisering, variasjon, individualisering, samarbeid).

Undervisningsprinsippene gjennomføres ved bruk av bl.a. følgende opplæringsmetoder:

- Utarbeide individuelle opplæringsplaner (for de som ikke har det)
- Deltagersentrert dialog.
- Differensiering og individualisering
  - Opplæringen tilpasses den enkeltes nivå.
  - Relevant og realistisk målsetting ut i fra den enkeltes yrkesønsker / utdanningsønsker og forutsetninger.
- Teoretisk innføring i helsenorsk og samfunnsfag med vekt på dialog.
- Undervisning om norsk kultur.
- Observasjon i praksis.
- Aktiv deltagelse i praksis med muntlig og skriftlig forberedelse og etterarbeid.

d) SAMARBEID.

I et slikt opplæringstiltak internt i Fredrikstad kommune har Fredrikstad internasjonale skole vært ansvarlig for det faglige innholdet. Tiltaket er en del av skolens opplæring med bruk av språk- og arbeidspraksisplasser som alternativ læringsarena. Deltagerne i tiltaket vil være tilknyttet skolen i forbindelse med norskopplæring. Fredrikstad internasjonale skole skaffer nødvendige bøker til opplæringen og stiller om nødvendig med eksterne lærekrefter. Glemmen sykehjem, USH er tiltakets viktigste arena og det er helt avgjørende å få til et godt samarbeid med denne virksomheten. Sykehjemmet stiller med kontor til tiltakets leder, undervisningsrom, teknisk utstyr og praksisplasser. All felles undervisning vil foregå på Glemmen sykehjem.

Praksisplasser etableres på kommunens sykehjem eller andre helse- og omsorgsvirksomheter etter behov og det inngås avtale om hver enkelt plass.

NAV, Sosialtjenesten og Flyktningtjenesten vil være viktige samarbeidspartnere både ved utvelgelse av deltagere og oppfølging av flyktningene som deltar på kurset.

"Introduksjonsstønad" eller annen økonomisk bistand er flyktningenes godtgjørelse for å delta i tiltaket.

H ØKONOMI.

a) TOTALE KOSTNADER.

Prosjektets totale kostnader for prosjektperioden på 2 år (2009 – 2011) er beregnet til kr. 1.238.000,-.

b) FINANSIERING

Prosjektet finansieres ved å søke prosjektmidler fra IMDI's kvalifiseringstiltak Ny sjanse, gjennom samarbeid med NAV og egenfinansiering av Fredrikstad kommune.

c) DELTAGERNES ØKONOMI

Deltagerne får sin godtgjørelse gjennom Flyktningtjenesten, Sosialtjenesten eller NAV avhengig av hva slags bistand den enkelte er kvalifisert for.

I BUDSJETT.

2009

Inntekter	Søknadssum	Kr. 220.000
	Kommunen	Kr. 110.000
	Andre	
Sum	Totale inntekter	Kr. 330.000
Utgifter	Lønn (inkl. sos.utg.)	Kr. 300.000
	Reiseutgifter	Kr. 10.000
	Opplæring og kurs	Kr. 7.500
	Kontorutgifter	Kr. 3.000
	Andre utgifter	Kr. 9.500
Sum	Totale utgifter	Kr. 330.000

2010

Inntekter	Søknadssum	Kr. 360.000
	Kommunen	Kr. 220.000
	Andre	
Sum	Totale inntekter	Kr. 580.000
Utgifter	Lønn (inkl. sos.utg.)	Kr. 560.000
	Reiseutgifter	Kr. 12.000
	Opplæring og kurs	
	Kontorutgifter	Kr. 5.000
	Andre utgifter	Kr. 3.000
Sum	Totale utgifter	Kr. 580.000

2011

Inntekter	Søknadssum	Kr. 220.000
	Kommunen	Kr. 108.000
	Andre	
Sum	Totale inntekter	Kr. 328.000
Utgifter	Lønn (inkl. sos.utg.)	Kr. 300.000
	Reiseutgifter	Kr. 8.000
	Opplæring og kurs	Kr. 6.000
	Kontorutgifter	Kr. 6.000
	Andre utgifter	Kr. 8.000
Sum	Totale utgifter	Kr. 328.000

J GJENNOMFØRING.

IMDI bevilget 220.000 kroner til prosjektet for høsten 2009 og vi startet opp med 6 deltagere fra 17.08.2009. Dette var færre deltagere enn vi kunne ha, men tiden til rekruttering ble knapp.

Prosjektet har fulgt den oppsatte milepælsplanen på alle punkter bortsett fra at det var planlagt en studietur for prosjektgruppa og utarbeidelse av informasjonsmateriell.

Styringsgruppa har hatt 2 møter i løpet av høsten 2009 og prosjektgruppa har hatt 4 møter.

Ved oppstart av prosjektet i august ble det utarbeidet en undervisningsplan (se vedlegg 1) for undervisningstemaer og praksisdager.

Før elevene begynte i praksis ble det utarbeidet en praksisveiledning (se vedlegg 2) som elevene fikk med seg når de begynte i praksis.

Etter nyttår, d.v.s. vårhalvåret 2010, skulle prosjektet ta inn flere deltager, men dette ble utsatt i påvente av om vi fikk prosjektmidler.

Det ble søkt om prosjektmidler sammen med Ny sjanse prosjektet i NAV, Somaliaprojektet for å samordne prosjektene. Dette ble gjort i samråd med IMDI. Det ble søkt om 1.900.000 kroner og Fredrikstad kommune fikk 1.500.000 kroner. Uenighet om fordeling av prosjektmidlene mellom virksomhetene endte i at vi ba IMDI om råd. Deres tilrådning var at Somaliaprojektet skulle prioriteres da NORKUL var en konsekvens av tilleggsbevilgningen som ble gitt som følge av finanskrasa. Vårhalvåret 2010 ble derfor brukt til å avvikle prosjektet NORKUL istedenfor å utvide og videreføre det.

Etter planen skulle vi tatt inn flere deltagere og det var i hvert fall 5 som ventet på å få begynne. Vi hadde planlagt fagdager for kontaktpersoner, avdelingsledere og prosjektgruppa med en svensk foredragsholder som jobber med somaliere. Etter planen skulle det også brukes midler til å styrke kontaktpersonordningen på sykehjemmene.

Uten prosjektmidler må Fredrikstad Internasjonale skole avvikle prosjektet da skolen ikke har egne midler til videreføring. Ingen planlagte aktiviteter eller møter i prosjektgruppe og styringsgruppe er gjennomført. Deltagerne avslutter den

praksisen som er avtalt med praksisstedene d.v.s. fram til 30. juni og de fulgte fra 6. april undervisningen i språkpraksisklassen.

K VURDERINGER.

a) Måloppnåelse.

Rapportert måloppnåelse etter første halvår (høsten 2009) er lav. Deltagerne hadde et lavere nivå (skole – arbeid) enn forutsatt i prosjektbeskrivelsen og de trenger derfor lengre tid enn prosjektet forutsatte. Deltagerne hadde ikke gjennomført norskopplæring og bestått norskprøve, de hadde lite utdanning fra hjemlandet og de hadde lite eller ingen skolegang. Undervisningen måtte vektlegge norskopplæring mer enn planlagt i prosjektet.

Alle deltagerne har hatt god framgang i løpet av prosjektperioden (15.08.2009 – 30.06.2010), men de fleste trenger mer tid enn forutsatt. 2 av deltagerne har bestått Norskprøve 3 og er ifølge praksisstedene klar for vikarjobb eller videre utdanning.

b) Generelle vurderinger.

Deltagerne i prosjektet er fornøyd med opplegget, men føler seg lurt av at det avsluttes uten at de føler de har fått det de forventet. Praksisstedene var fornøyd med den første delen av prosjektet og så fram til gjennomføringen av de planene som var lagt. Entusiasmen ble borte ved at planene ble skrinlagt og at prosjektet skulle avvikles.

L ERFARINGER.

Erfaringene med undervisningsopplegget er gode med positive tilbakemeldinger både fra deltagere og praksissteder. Det ble skapt ny entusiasme med spennende planer for 2010.

Denne typen prosjekter bør man ikke sette i gang i framtiden da de uten prosjektmidler må avsluttes midt i prosjektperioden. Hvis det ikke kan gis en større grad av forutsigbarhet i forhold til midler i hele prosjektperioden bør man gi midler til prosjekter som ikke går over flere år. I dette prosjektet (NORKUL) var planen det ble søkt midler på et 2-årsprosjekt, men det ble bare gitt midler for det første halvåret.

Vi som arbeider med eller i prosjekter må kunne forholde oss til en slik problematikk, men det er ufint å utsette deltagerne for det. Vi lover noe vi ikke gir.

Prosjektet har hatt god forankring i virksomhetene gjennom styringsgruppe og prosjektgruppe, men heller ikke det er nok uten prosjektmidler.

M OPPSUMMERING.

Et positivt halvår med fornøyde aktører ble uten prosjektmidler til et helt mislykket prosjekt. Selv om de fleste deltagerne har hatt et positivt utbytte av deltagelsen er det umulig å trekke konklusjoner på hva slags effekter prosjektet kunne gitt.

De erfaringene som er gjort i prosjektet sammen med erfaringer med lignende tiltak tyder på at prosjektet hadde stort potensial i forhold til å gi gode resultater.

N KONKLUSJON

Det bør ikke settes i gang prosjekter når det ikke er en større forutsigbarhet for å kunne fullføre.

NOR-KUL ble i realiteten ikke noe prosjekt da det ikke ble avsluttet til det tidspunktet som var planlagt.

Prosjektet / tiltaket har stort potensial og bør om mulig prøves helt ut. De månedene vi holdt på gir ingen indikasjoner på at oppsatte mål ikke skulle kunne nås.

O DOKUMENTASJON

- *Fredrikstad kommune. Prosjektrapport. Integriert yrkes- og språkopplæring for minoritetsspråklige kvinner, - med fokus på et fremtidig yrke i helsesektoren. 14.06.2003. G. Bakka.*
- *Fredrikstad Internasjonale skole. Evaluering av årskurs i grunnkurs helse og sosialfag med sykehjemspraksis. 13.06.2005. A. Fluge og A. Gjermundsen.*
- *Fredrikstad Internasjonale skole. Prosjektrapport 2006/2007. Språkpraksis i sykehjem for innvandrere. A. Gjermundsen.*
- *Introduksjonsloven. Lov 4. Juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere. Det konglige kommunal- og regionaldepartement.*
- *IMDI-rapport 10-2007. Det lønner seg.*
- *Læreplan for grunnskole, videregående opplæring og voksenopplæring, Generell del.*
- *Metodisk veiledning. Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.*

P VEDLEGG.

- 1 Timeplan, NORKUL, høsten 2009.
- 2 Praksisveiledning.

SPRÅKPRAKSIS FOR INNVANDRERE I SYKEHJEM I FREDRIKSTAD.

**PROSJEKT: OPPLÆRING I NORSK SPRÅK OG KULTUR FOR
MINORITETSSPRÅKLIGE.**

NORKUL

**TIMEPLAN: Alle undervisningsdager: kl. 09.00 – 14.00
Alle praksisdager: 7 – 7,5 timer**

Uke 34

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
17/8	18/8	19/8	20/8	21/8
Norsk Leseoppg.	Norsk Skriveoppg.	Norsk Grammatikk	Norsk Lyttøvelser	Norsktest
Elevsamtaler	Elevsamtaler	Elevsamtaler	Elevsamtaler	Elevsamtaler

Uke 35

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
24/8	25/8	26/8	27/8	28/8
Helsenorsk Leksjon 1	Kultur Norsk mat	Norsk Lesetrening	Kultur Norsk mat	Norsk Grammatikk

Uke 36

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
31/8	1/9	2/9	3/9	4/9
Helsenorsk Leksjon 1	Kultur Norsk mat	Norsk Lyttøvelser	Kultur Norsk mat	Norsk Skriveoppg.

Uke 37

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
7/9	8/9	9/9	10/9	11/9
Helsenorsk Leksjon 2	Kultur "Nordmenn"	Norsk Grammatikk	Kultur "Statsborger"	Norsk Lyttøvelser

Uke 38

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
14/9	15/9	16/9	17/9	18/9
Norsktest for Norskprøve	Kultur Tradisjoner	Norsktest. Gj.gang	Kultur Tradisjoner	Norsk Leseøvelse

Uke 39

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
21/9	22/9	23/9	24/9	25/9
Norsk oppg. Gr.arb.		Helsenorsk Grammatikk	Praksis	Praksis
Praksis Utplassering	Praksis Utplassering			

Uke 40

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
28/9	29/9	30/9	1/10	2/10
Kultur Klær	Praksis	Norsk Grammatikk	Praksis	Praksis

Uke 41

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
5/10	6/10	7/10	8/10	9/10
Helsenorsk Leksjon 2	Praksis	Norsk Skriveøvelser	Praksis	Praksis

Uke 42

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
12/10	13/10	14/10	15/10	16/10
Helsenorsk Leksjon 3	Praksis	Norsk Grammatikk	Praksis	Praksis

Uke 43

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
19/10	20/10	21/10	22/10	23/10
Eksempeltest Trening	Praksis	Gj.gang eksempeltest	Praksis	Praksis

Uke 44

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
26/10	27/10	28/10	29/10	30/10
Eksempeltest Trening	Praksis	Gj.gang eksempeltest	Praksis	Praksis

Uke 45

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
2/11	3/11	4/11	5/11	6/11
Norskprøve	Norskprøve	Helsenorsk Leksjon 3	Praksis	Praksis
Norsk oppg.	Praksis			

Uke 46

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
9/11	10/11	11/11	12/11	13/11
Kultur Alkohol	Praksis	Helsenorsk Leksjon 4	Praksis	Praksis

Uke 47

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
16/11	17/11	18/11	19/11	20/11
Helsenorsk Leksjon 4	Praksis	Helsenorsk Leksjon 5	Praksis	Praksis

Uke 48

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
23/11	24/11	25/11	26/11	27/11
Norsk Grammatikk	Praksis	Kultur Ungdom	Praksis	Praksis

Uke 49

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
30/11	1/12	2/12	3/12	4/12
Norsk Lytteøvelse	Praksis	Norsk Skriveoppg.	Praksis	Praksis

Uke 50

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
7/12	8/12	9/12	10/12	11/12
Norsktest for Norskprøve	Praksis	Norsktest gj.gang	Praksis	Praksis

Uke 51

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
14/12	15/12	16/12	17/12	18/12
Kultur Høytid	Praksis	Kultur Høytid	Praksis	Praksis

Uke 52

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
21/12	22/12	23/12	24/12	25/12
Avslutning	Praksis	Fri	Fri	Fri

Fredrikstad, 18.06.2009

Anders Gjermundsen
Prosjektansvarlig

Språkpraksisveiledning.

Hvilke forventninger skal vi ha til minoritetsspråklige deltagere i språkpraksis?

Navn: _____

Født: _____

Morsmål: _____

Tabellen skal fylles ut med dato og initialer (forbokstaver i navnet ditt)

OPPGAVE.	JEG HAR GJORT OPPGAVEN MED HJELP.	JEG HAR GJORT OPPGAVEN ALENE.	JEG KAN OPPGAVEN .	BEKREFTELSE PÅ AT JEG KAN OPPGAVEN.
OPPGAVER VED MÅLTIDER.				
Dekke bordet til frokost og middag.				
Gjøre klar og smøre tørrmat.				
Servere ved måltidene.				
Mate en beboer.				
Hjelpe beboere til og fra måltider.				
SPRÅKOPPGAVER.				
Ta imot og gi enkle beskjeder.				
Føre en enkel samtale.				
Lese beskjeder.				

Skrive beskjeder.				
Lese og forstå virksomhetens husregler.				
Dokumentere i journal.				
Lese og forstå rapporter.				
Lese og forstå prosedyrer.				
Skrive avvik.				
STELL OG PLEIE				
Re en seng.				
Enkelt stell. Hjelp til selvhjelp.				
Stell i seng.				
Dusj av beboer.				
Munnstell/Tannpuss				
Motta og gi rapport.				
God hygiene.				
Ta imot veiledning.				
Behandle beboerne med respekt.				
Ha omsorg for beboerne.				
Bruke hjelpemidler.				
Samarbeide.				
ANDRE OPPGAVER				

PRAKSISPLASS.

Sykehjem:

_____

Avdeling:

_____

Kontaktperson:

_____